

LÄRARINSTRUKTION

Konsumenträttigheter – Ord & Begrepp

Uppgift

Eleverna ska lära sig ord och begrepp som hör till konsumenträttigheter.

Arbetsgång

Visa det animerade filmavsnittet *Sara om konsumenträttigheter* (3 min) eller filmavsnittet *Journalmannen – Fällor på internet!* (6 min) eller *Journalmannen – Klaga på bästa sätt!* (6 min) som finns på Youtube.

Låt eleverna ta reda på vad några ord och begrepp betyder som kan vara svåra att förstå, eller dela ut en färdig ordlista som de får läsa på. Ordlistan hittar du här i lärarinstruktionen.

Tips!

Låt eleverna testa sina kunskaper i våra test *Testa dig själv* som finns på webbplatsen Hallå konsument. hallåkonsument.se/testa-dig-sjalv/

Läs mer om konsumenträttigheter på hallåkonsument.se

Kunskapskrav i Hem- och konsumentkunskap i slutet av årskurs 9

E	C	A
Eleven kan beskriva och föra enkla resonemang om grundläggande rättigheter och skyldigheter för konsumenter och ge exempel på hur de används i olika konsumtionssituationer.	Eleven kan beskriva och föra utvecklade resonemang om grundläggande rättigheter och skyldigheter för konsumenter och ge exempel på hur de används i olika konsumtionssituationer.	Eleven kan beskriva och föra välutvecklade resonemang om grundläggande rättigheter och skyldigheter för konsumenter och ge exempel på hur de används i olika konsumtionssituationer.

Konsumenträttigheter – Ord & Begrepp

Avtal	Skriftlig eller muntlig överenskommelse, till exempel mellan köpare och säljare i samband med ett köp. Man måste vara 18 år för att kunna bindas till ett avtal. Man kan även bindas till ett avtal om man är 16 år och har köpt något för pengar som man själv har tjänat, till exempel från ett sommarjobb.
Abonnemang	Du köper en tjänst till exempel att kunna ringa och surfa på mobilen. För det betalar du en viss kostnad under en bestämd tid, till exempel varje månad.
Bindningstid	Den tid som avtalet gäller.
Bytesrätt	Du har rätt att lämna tillbaka det du köpt och byta till något annat som kostar lika mycket. Du ska visa upp kvittot. Många affärer erbjuder tillgodokvitto. Med tillgodokvitto kan du handla vid ett senare tillfälle. Du får inte använda varan om du ska byta den. Affären bestämmer hur många dagar du har på dig att byta. Det är frivilligt för affären att erbjuda bytesrätt.
Faktura	En faktura är samma sak som en räkning. Där står hur mycket du ska betala och till vem.
Fakturaavgift	En extra kostnad för att betala via faktura.
Garanti	Ett löfte från säljaren att laga en vara som man köpt eller att erbjuda en ny vara om det man köpt går sönder inom en viss tid. Det är frivilligt för säljaren att erbjuda garanti. Om det finns garanti är det viktigt att noga läsa vad den lovar och hur länge den gäller.
Hallå konsument	Hit kan Sveriges konsumenter vända sig för att få information och vägledning om köp av varor och tjänster, reklamationer, att handla hållbart och annat som konsumenter behöver hjälp med. Om konsumenten inte hittar informationen på webbplatsen går det att ringa, chatta eller maila med vägledare på Hallå konsument. Elever kan söka efter information till sina skoluppgifter på webbplatsen men vägledarna har inte i uppgift att hjälpa till med skolfrågor.
Jämförpris	En uppgift om kostnad per måttenhet för en produkt, till exempel kronor per kilo. Jämförpriset är till för att man lättare ska kunna jämföra priser på produkter oavsett förpackningsstorlek.
Konsument	En person som köper en vara eller en tjänst för privat bruk, för att förbruka eller använda den.
Konsumera	Att köpa varor och tjänster och använda (förbruka) dem.
Kvitto	Ett bevis på att man har köpt något och på vilket pris man har betalat. Spara kvittot!

Reklamera	Du talar om för säljaren att det är något fel på den vara du köpt. Du har alltid rätt att reklamera (klaga på) ett fel inom 3 år från det att du tog emot varan.
Tillgodokvitto/ tillgodokort	Om man vill byta en vara som man har köpt men inte hittar något som man vill ha, kan butiken erbjuda ett tillgodokvitto. Tillgodokvittot kan ses som ett bevis på att man har rätt att handla i butiken, för den summa som står på kvittot, vid ett senare tillfälle. Tillgodokvittot gäller i 10 år om det inte står något annat på det.
Tilläggförsäkring	Extra försäkring. Du kan bli erbjuden att köpa en extra försäkring när du köper till exempel en mobil eller dator. Kolla upp om du har någon hemförsäkring och vad som ingår i den. Du kanske inte behöver den där tilläggförsäkringen.
Tjänst	I detta sammanhang ett arbete man köper av ett företag. Till exempel en reparation eller en taxiresa. Det finns också tjänster man inte tar betalt för som "var snäll och gör mig en tjänst ..."
Vara	En sak man köper. Till exempel mat, kläder, mobiltelefon.
Ångerrätt	Rätten att ångra köp som du gjort på distans. Till exempel köp via nätet, telefon, hemförsäljning eller av en gatuförsäljare. Du har rätt att ångra ditt köp inom 14 dagar.
Öppet köp	Du har rätt att lämna tillbaka det du köpt och få pengarna tillbaka. Du ska visa upp kvittot. Du får inte använda varan om du ska lämna tillbaka den på öppet köp. Affären bestämmer om de har öppet köp och hur lång tid du har på dig. Det är frivilligt att erbjuda öppet köp.